

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at <http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content>.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

"SITULAE"¹

By H. C. NUTTING
University of California

PERSONAE

PHILTO	. . . . .	An elderly miser
DORIS	. . . . .	Maid servant of Philto
SYRA	. . . . .	Maid servant of a neighbor
GAIUS	. . . . .	A young lad
MARCUS	. . . . .	A friend of Gaius
TITUS	. . . . .	Older brother of Gaius
GERULI DUO		

ACT I

SCENE 1

*(A garden with house-doors in the background.)*²

(Enter Doris and Syra from different houses. They do not at first see one another.)

Doris: Perii, occidi! Profecto nostro sene nihil umquam parcius fuit. Ita omnes hic fame paene necat.

Syra: Certe nescioquis prope me loquitur. *(Looks up and down.)* Miror quis sit. *(Recognizes Doris.)* Doris est. *(Calls.)* Heus, Doris, te volo.

Doris (without turning around): Quidquid est nomen tibi, melius est te conducere cui imperes. Mihi satis est miseriarum quod eri Philtonis imperata saeva facere cogor.

Syra: Respice, quaeso. Syra sum, tua benevolens. Quid agis, Doris?

Doris: Quod mulier misera; fame pereo.

Syra: Quid est hoc, quod ex te audio? Senex vester denuo turbat?

¹ In this play an attempt has been made to give a suggestion of the wit and humor of Roman comedy in a form suited for high-school use, the chief character recalling the miser of the *Aulularia* of Plautus. Cf. the somewhat similar play published in the *Classical Journal*, XIV, 176 ff.

² The scene remains unchanged throughout the play.

Doris (facing about): Maxime vero. Modo mihi colaphos decem infregit, quod de mensa quaedam frusta panis parva abstrudere conabar.

Syra: Mortalem avarum! Si Bona Fortuna, credo, ante aedes in via staret, is numquam eam intro ad cenam vocaret.

Doris: Quin etiam si quis famen eum utendam roget, ne eam quidem det.

Syra: Quo nunc itura es?

Doris: Nescio. (*Looking at the house.*) Nondum audeo redire unde modo extrusa sum. Sed tu quo is?

Syra: Tabellas obsignatas ad erilem filium ad portum fero.

Doris (calling attention to the bulging appearance of Syra's cloak): Iam diu mirabar quid sub palla tam caute tegeres. Tabellas permagnas esse oportet, quibus palla tua tantopere tumeat.

Syra (drawing away, and looking about cautiously): Circumspice, amabo, ne quis nos speculetur.

Doris (looking up and down): Omnia tuta sunt.

Syra: Circumspice etiam atque etiam, obsecro.

Doris: Nemo est. Age, si quid agis.

Syra (throwing back her cloak and displaying a basket): Scisne quid in hac sportula feram?

Doris: Quo modo scire possum, cum nondum inspexerim?

Syra (holding up the basket): Putasne te coniecturam facere posse, si eam odorata sis?

Doris (sniffing): Di immortales, placentae insunt! Servata sum. (*Tries to seize the basket.*)

Syra (drawing it back hastily): Insana es? Placentas e culina modo rapui. Hic tuto cenare non possumus. Sed ad portum mecum ambula. Locum idoneum inveniemus, ubi sine arbitris nos oblectare possimus.

(*Exeunt to the left.*)

SCENE 2

(*Enter from the right Gaius and Marcus, carrying between them on a pole a closely covered bucket.*)

Marcus: Eheu, quam sum defessus! Haec situla monte gravior esse videtur. Quid inest?

Gaius: Insunt varii generis saxa, quae pater meus ad hospitem transmarinum mittere vult.

Marcus: Saxa aequè gravia puto me numquam umeris sustinuisse. Age, paulisper requiescamus.

Gaius: Tibi gratiam maximam habeo, quod in hac re adhuc mihi operam tam libenter prae buisti. Ego quoque haud invitus iam requiescam. In hoc horto sedeamus.

(They lower their burden and throw themselves on the grass.)

Marcus: Quam longe distat portus, quo saxa ista ferenda sunt?

Gaius: Circiter duo milia passuum abest, ut opinor.

Marcus: Vah! Putasne nos hodie cum onere iter tantum conficere posse?

Gaius: Spero. Nam pater ira vehementer percitus erit, nisi saxa hodie ad portum ferentur.

Marcus: Plane delassatus sum, et aestus est maximus. Situlam nunc abscondamus. Postea, cum minor erit ardor solis, eam ad portum feremus.

Gaius: Ubi situlam tuto abscondere possumus?

Marcus: Aspice. Aliquis palam hic reliquit. *(Picks up the spade.)* Humum effodiamus situlamque condamus. Tum cum volumus, eam hinc repetemus.

Gaius: Nonne arbitraris periculum esse ne quis humum effossam animadvertat ac situlam rapiat?

Marcus: Nullum erit periculum; nam foliis locum tegemus. *(They dig a hole and bury the bucket, spreading leaves over the spot.)*

Gaius: Hoc quidem probe confectum est. Ne Argus quidem, si conetur, hic situlam ullam invenire possit.

Marcus: Male esurio. Domum eamus. Spes placentarum animi meum oblectat.

(Exeunt to the right, carrying the pole.)

SCENE 3

(The door of Philto's house opens a little way, and he puts out his head cautiously.)

Philto: Mira sunt quo Doris illa scelestas se contulerit. Mala merx est; me semper speculatur, si invenire possit ubi aurum meum

custodiam. Sed verba profecto catae custodi meae hodie dabo. (*Steps out of his door, staggering under the weight of a heavy covered bucket similar in appearance to the one buried by the boys.*) Perii! Quid concrepuit? (*Darts back into the house, dragging the bucket after him and closing the door. A moment later he peeps out again, looking anxiously up and down.*) Neminem video. Ventus erat, credo. Quantis curis distrahor, dum aurum meum servare cupio! (*Drags out the bucket again.*) Nunc, priusquam me aspicere quisquam possit, thensaurum sub terra condere propero. (*Selects a place not far from the spot where the boys buried their bucket. As he digs with feverish haste he keeps looking from side to side.*)

Eheu! Quam lacerti dolent! (*Throws in the dirt hastily and spreads leaves over the place.*) Nunc demum cura levatus requiescere possum, cum iam aurum tuto loco conditum sit. (*Starts to return to the house, but stops suddenly at the sight of a chicken scratching in the newly dug earth.*)¹ Perii hercle! Vide gallinam impudicam! Quo modo terram effossam ungulis radit! Latebras auri omnibus demonstrat. Credo ancillam meam scelestam gallinae mercedem pollicitam esse, si thensaurum demonstrasset. (*Rushes at the chicken with a stick.*) Abi, scelesta! Fuge hinc in maximam malam crucem! (*Starts again for the house, but stops suddenly, looking toward the left.*) Attat! Quis venit? Huc concessero, ut quid agatur speculer. (*Conceals himself at the background of the stage.*)

SCENE 4

(*Enter Doris and Syra from the left chatting sociably.*)

Doris: Misere metuo ne quid mali gallinae meae hodie acciderit.

Philo (aside): Hinc haud satis exaudire possum quae loquuntur. (*Edges up a little nearer, putting his hand to his ear.*)

Syra: Quo modo eam nunc custodiri dixisti?

Doris: Olim intus servabatur; nunc in horto saepe est.

¹ With the help of guide wires and a string, two clever boys in the wings can easily manage this bit of stage play.

Philo (aside): Male interii! De situla loquuntur. Me miserum! Ancilla cata oculos in occipitio quoque habet; ita omnia perspicit.

Syra: Eam videre velim.

Philo (unable longer to contain himself): Neutra vestrum hercle eam videbit, scelestae, dum ego vivo. Abite, discedite, malae merces.

Syra: Quae mala res te agitat, senex, ut nobis tam molestus sis? Num tibi nocemus?

Philo: Quid, veneficae, inter vos loquebamini?

Doris: De gallina mea loquebamur.

Philo: Apage te; quamvis callida sis, me decipere nullo modo potes.

Doris: Ego te decipiam? Qua de re, quaeso?

Philo: De situla—gallina, volui dicere.

Syra: Quas situlas somnias, senex?

Philo (trying to cover up his slip): Eheu! Situla mihi hodie e culina periit.

Syra: Bono animo es. Si situla est amissa, at sitis atque adeo fames domum tuam numquam deserent.

Philo (angrily): Aisne, pessima? (*With a threatening gesture.*) Nisi hercle actutum hinc e conspectu meo aufugies, ego tibi oculos eripiam.

Syra: Fugio. Sed sine erus noster haec audiat. Pro his verbis ecastor supplicium nobis maximum dabis. (*Starts toward the house.*)

Philo (calling after her): Supplicium quantumvis sumito, dummodo te nunc hinc amoveas. (*To Doris.*) Tu statim abi intro. Si vero in horto te hodie videro, maximo erit cum malo tuo.

Doris (turning away): Si quid cibi intus esse scirem, curriculo currerem.

Philo: Cave malum, et te statim amove. (*Doris enters the house.*) Male metuo ne quid de auro ancilla scelestae illa suspicetur. Sed nunc ad forum eundumst. Nimis invitus abeo. Quam celerime rursus inde me recipiam.

(*Exit hastily to the right.*)

ACT II

SCENE 1

(Enter from the right Gaius and Marcus, carrying a pole.)

Gaius: Spero nos facile situlam invenire posse. Plane oblitus sum signum constituere quo facilius locum adgnosceremus.

Marcus: Hoc quidem perfacile est. Folia amoliamur; tum ubi terra effossa est, ibi erit locus.

Gaius: Recte dicis. Hoc faciamus. *(Brushing aside the leaves, they hit upon the spot where Philto buried his bucket.)*

Marcus: Em, hic est locus—et pala quoque. Meum principium est. *(Seizes the spade and begins to dig.)*

Gaius: Nunc ego invicem laborabo. *(Takes the spade and strikes down upon Philto's bucket.)* Em, hic erit. *(Tries to lift the bucket out.)* Pro Iuppiter! In terram situla radices demisisse videtur. Evellere non possum. Auxilium fer, Marce. *(With united strength they succeed in dragging out the bucket.)*

Marcus: Mihi multo gravior videtur quam antea. Vellem portus non tam longe abesset.

Gaius: Habe modo animum bonum. Pater meus saepe ita loquitur: "Bonus animus in mala re dimidiumst mali."

Marcus: Age, si quid agis. Domum ante noctem redire volo. *(With much difficulty they raise the weight on the pole and start off toward the left.)*

Gaius: Quid agitur, Marce? Tibi nunc melius est?

Marcus: Minime vero. Vix partem meam sustineo.

(Exeunt to the left.)

SCENE 2

(Enter Philto hastily from the right.)

Philto: Profecto di deaeque omnes mihi hodie propitii sunt, qui me tam mature domum reduxerint. Primum videndum est num situla sit salva. *(Notices the freshly dug ground.)* Sed quid est hoc quod video? *(Rushes to the spot, shrieking.)* O cives, cives! Vestram fidem imploro! Funditus eradicatus sum! *(Tears his hair.)* Occidi! Male disperii!

(Attracted by the noise, Doris and Syra appear at the doors of their respective houses.)

Syra: Quid turbae fit? *(To Philto.)* Quid factum est, senex odiose, ut te tam vehementer afflictares?

Philto (paying no heed to the question): Ei mihi! Meam carissimam amisi. Unde mihi restim, qua me suspendam?

Syra (coming nearer): Dic, senex. Num uxor tua aut soror mortua est?

Philto (showing symptoms of faintness): Animo male fit. Tene me, obsecro.

Syra: Di meliora faciant! Ego te tangam, homo putidissime? Immo si morerere, ne tum quidem te tangerem.

Philto (sinking down to a sitting posture): Nihil opus est. Doris illa improba iam me hodie tetigit satis probe, cum aurum furibus prodidit meum.

Syra (to Doris): Delirat profecto. Quid faciamus? *(Philto now falls backward in a faint.)*

Doris: Syra, O Syra! Erus noster mortuus est.

Syra: Tace, stulta. Curre intro ac strenue aquam ecer. Brevi ei melius fiet. *(Doris runs into the house, returning with a basin of water. In her eager haste Philto's head receives a liberal wetting.)*

Philto (sitting up): Quid est? Cur me intuentes hic statis? *(Remembering his loss.)* Eheu! *(Tears his hair.)* Hic dies me funditus perdidit. Lucem posteram numquam videbo.

Syra: Eloquere, senex. Quid factum est?

Philto: Aurum meum amisi, quod vos duae pessimae furibus prodidistis; quae mihi hercle hodie poenas ultimas pendetis.

Syra: Dormitas, senex. Quo modo nos aurum tuum prodere potuimus? Ubi fuit aurum istud?

Philto: Hic, hic, inquam, in terra abstrusum. Ei mihi! Quid agam? Quo me vertam?

Syra: Mane paulisper. Fortasse etiam nunc reperiri potest. Omniane hic perscrutatus es? *(Taking up the spade, she drives it into the ground, where it strikes upon the bucket buried by the boys.)*

Philto (crazy with excitement): Mane, mane! Mihi cedo. *(Seizes the spade and digs furiously.)* Iam iam habeo. *(In a*

transport of joy.) Ea ipsa est. (*Drags it out.*) Salvus sum. Quis me beatior? (*Falls down on the ground and embraces the bucket.*)

Syra (*turning away in disgust*): Hoc sene avaro nihil profecto umquam foedius vidi.

Philo: Heus, mulieres. Quoniam vos hodie mihi operam tam benigne dedistis, aliquid pulpamenti hodie—mihi dabo. Vos autem apud me ne salem quidem delingetis.

Syra: Te cum auro tuo di perduint, senex nequam. Age, Doris, ne hic diutius moremur. Introeamus. (*They enter their respective houses.*)

Philo: Euax! Rex sum! Sociis salvis ab hostibus omnia erepta recipravi. (*Takes up the bucket.*) Vide sis quantum hominis vires gaudio crescant. Hanc situlam modo vix sustinere potui; nunc pluma levior videtur.

(*Exit into his house.*)

SCENE 3

(*Enter Titus from the left.*)

Titus: Satis mirari nequeo quo modo pueri illi situlam eam auri plenam nacti sint. Si fieri potest, is inveniendus est, qui eam perdidit.

(*Having discovered his mistake regarding the bucket carried into the house, Philo comes rushing out wildly into the garden.*)

Philo: Quicumque ubique sunt, qui fuerunt, quique posthac futuri sunt stolidi, stulti, lippi, fatui, ei numquam me stultitia superabunt!

Titus (*aside*): Quisnam est hic furiosus?

Philo: Quicumque ubique sunt, qui fuerunt, quique posthac futuri sunt miseri, eorum omnium ego profecto sum miserrimus! Vae mihi! Eam amisi, quam unice unam amabam.

Titus: Heus, senex. Fortasse tibi auxilio esse potero.

Philo: O adulescens optime, dic, quaeso. Eamne vidisti?

Titus: Fortasse. Dum iter facio, carro vectam, quae a praedonibus erat capta, vidi parvam—puellam. Putasne eam forte tuam fuisse filiolarum?

Philo (*faintly*): Male disperii! Amisi solam quam habebam filiam—aurum meum.

Titus: Ehem! Vide si etiam nunc te adiuvere possim. Aurum dicis te perdidisse?

Philo (*all alive in a moment*): Quid est hoc quod a te audio? (*Bawling.*) Aurum redde, redde aurum. O cives, cives! Operam date! Furem manifestumprehendite!

Titus: Quid clamas, stulte? Si sapiēs, malum cavebis. Non dixi me aurum tuum aut habere aut vidisse. Si mihi molestus es, tecum negotium omnino nullum contraham. (*Starts to move on.*)

Philo (*cringing*): Mane, mane, audi, obsecro. Curis tam anxiiis distrahor, ut vix mentis compos sim. Si quid tibi inclementer dixi, veniam da, quaeso.

Titus (*turning back*): Hoc age. Quid dare velis, si tibi eum demonstrare possim qui aurum tuum viderit?

Philo: Filiam vetulam edentulam si haberem, eam tibi sine dote in matrimonium libenter darem.

Titus: Nugaris, senex, in re capitali tua. Nisi quod ad rem pertineat dicere voles, abeo. (*Starts again to move on.*)

Philo (*all anxiety once more*): Redi, redi, adulescens optime. Pecuniam grandem tibi dabo, si ea quae volo demonstraveris.

Titus (*turning back*): Quanta erit summa?

Philo (*squirming*): Si mihi vera dixeris, puto me alicunde aliquo modo conradere posse—aureum unum.

Titus (*turning away*): Somnias, senex.

Philo (*in agony*): Mane, mane; duos dabo.

Titus (*without looking back*): Dormitas.

Philo (*shrieking*): Tres, tres, inquam, promitto.

Titus (*shaking his head*): Nugas.

Philo: O me miserum! Quid faciam?

Titus (*turning sharply*): Tibi dicam, senex, quid tibi sit faciendum, ne frustra sis. Me deludere nullo modo potes. Aureos viginti nisi mihi pollicitus eris praesentarios, numquam posthac thesaurum tuum videbis. Sic sententia est.

Philo (*squirming*): Ei mihi! Viginti aureos! Eheu! Quo me vertam?

Titus (starting to go): Abeo, senex. Quoniam ipse tibi bonus esse nescis, male vive et vale.

Philo (in agony): Mane, mane! Quantum postulas, dabo.

Titus: Spondesne mihi viginti aureos praesentarios?

Philo (in despair): Spondeo. (*Overcome by his emotions, he sinks down upon the ground.*)

Titus (looking toward the left): Ecce pueri optime adveniunt.

SCENE 4

(*Enter from the left Gaius and Marcus, escorting Philo's bucket, which is carried on a pole by two stout porters.*

The boys carry an extra pole.)

Titus: Cur tam tarde consecuti estis, pueri?

Gaius: Situlae pondere asser quo ferebatur fractus est, atque asseres alii nobis quaerendi erant.

Philo (catching sight of the bucket): Quid est hoc, quod ego video? Mea vero carissima incolumis revecta est? (*Dashes toward it in a transport of joy.*)

Titus (interposing): Nimis properas, senex. Viginti aurei nunc mihi debentur.

Philo (dancing and shrieking): Mea est! Situlam redde, reddite situlam!

Titus (derisively): Pulchrior videris, cum clamas. Etiam maius, sis, exclama.

Philo (louder still): Situlam redde, reddite situlam!

Titus: Tacesne, stulte? (*To the porters.*) Situlam deponite. (*The bucket is set on the ground.*)

Philo (bawling): Mea est, est mea.

Titus: Tace, inquam. (*Proceeds to remove the covering from the bucket.*)

Philo (wildly): Sine habeam. Mea est.

Titus (holding him back): Nunc vero ostendam, quid acturus sim. (*To Philo.*) Hic prope situlam te colloca. (*To the porters.*) Asseres arripite, et alter hinc, alter illinc adassistite.

(*Philo kneels down facing the bucket. The porters, armed with the poles, take their stand on either side of him.*)

Titus: Nunc senex, nisi pecunia illa, quae mihi debetur, statim soluta erit, istud stultum caput tuum aliquando hodie aliquid sentiet.

Philo (*distracted, looking about in alarm*): Mea est; est mea.

Titus: Hoc age, senex. Aureos dinumera. (*Holds out his hand.*)

Philo (*clutching at the bucket*): Unum aureum carum dimittere animum inducere nequeo.

Titus (*with a wave of his hand toward the porters*): Cave malum. (*Philo still hesitates.*) Nisi viginti aureos actutum mihi dinumeraveris, centum hercle exigam.

Philo (*reluctantly*): Accipe. (*Begins to count out the pieces slowly into the hand of Titus.*) Unum (*groan*)—duos (*groan*)—tres (*groan*)—quattuor (*groan*)—quinque (*groan*)—sex (*groan*)—septem (*groan*)—octo (*groan*)—novem (*groan*)—decem (*groan*)—(*Comes to a full stop.*)

Titus (*briskly*): Quid nunc, senex? Alteri decem mihi debentur.

Philo (*whining*): Senex egens sum. Noli, adulescens optime, mihi vitam meam eripere.

Titus (*to the porters*): Facite ut eius caput comminuatis. (*The men brandish the poles as if to strike.*)

Philo (*in terror*): Manete, manete. (*Counts out the other ten pieces in trembling haste.*) Ei mihi!—Haec quidem vis est!

Titus: Nescis, stulte, cum tibi bene est. Vix temperare possum ne alteros viginti tibi exigam.

(*Philo in a panic falls forward over the bucket, as if to defend it with his very life.*)

Titus (*turning to the audience*):¹ Spectatores, haec fabula est acta. Si cum hoc sene avaro putatis bene ac pro meritis actum esse, iam clare plaudite.

¹ Simultaneously the other actors group themselves about the kneeling figure of Philo, the porters grounding their poles in the form of an inverted V over the latter's head.